

PRAŽSKÉ LESY A ZVÍŘATA

3

Ahoj kluci a holky,

v pražských lesích se můžete setkat s celou řadou zajímavých živočichů, kterým je věnován právě tento výukový list. Představí vám, jak někteří z nich žijí a kam se za nimi v Praze můžete vypravit. Informace o zvířatech žijících v pražských lesích – tedy vám nadosah – získáte nejlépe ne ve škole nebo na internetu, ale přímo v lese samotném nebo třeba v některém jeho zookoutku. Vyrazte do terénu, stopujte a koukejte...

Městské prostředí působí na první pohled dojmem, že je velmi nepříznivé pro rozvoj živé přírody. Někdy tomu tak opravdu je, nicméně i ve velkých městech žije řada živočichů, kterým toto prostředí vyhovuje. Lesy v Praze patří k místům, kde je koncentrace i rozmanitost živočichů nejvyšší.

Největším nepřítelem zvířat je člověk a ve městě to platí dvojnásob. Denně projdou lesy tisíce lidí, aniž by si uvědomili, že vstupují do území, které vyžaduje jejich zvýšenou ohleduplnost a ochranu.

Zookoutky

Objevovat lesní zvěř můžete jednoduše v některém z pražských zookoutků. Ty zdaleka nejsou jen velkou lesní atrakcí, která nám umožní zvířata zblízka pozorovat nebo si je pohladit, jsou i učebnou v přírodě a zdrojem poznání lesního života. Často se stávají také útočištěm zraněných či nemocných zvířat.

Navštivte třeba Chuchelský zookoutek U Hájojnny. V dnešní podobě byl zřízen Magistrátem hl. m. Prahy v 90. letech 20. století. V zookoutku si můžete prohlédnout např. jezevce lesního, rysa ostrovida, rysa karakala, mývala severního, psíka mývalovitého, kunu skalní, servala, lišku obecnou, sovu pálenou, krkavce velkého nebo káně lesní. Ve výběžích spatříte také srnce obecného, daňka skvrnitého nebo muflona.

Která zvířata můžete v pražských lesích najít?

Savci

Mezi savce, kteří obydli pražské lesy, počítáme srnce obecné, divoká prasata, zajíce polní, lišky obecné, králíky obecné, kuny skalní, veverky obecné, netopýry aj.

Někteří z nich se dají dobře pozorovat třeba na podzim, kdy v lesích bývá rušno i přes den. Zralá semena jehličnanů a lískové ořechy přitahují veverky, bukvice, žaludy a kaštiny zase prasata divoká. Doklady o přítomnosti prasat a dalších skrytých žijících savců, třeba lišek a srnců, získáte pozorným pohledem na měkkou půdu, v níž spatříte otisky jejich kopyt či tlap. V zimě ve sněhu spatříte otisky patřící nejčastěji zajáci, veverce, srnci, lišce či kuně. Najdeme i stopy po konzumaci potravy - např. výhraby ve sněhu a okusy dřevin. Možná poznáte i smrkové a borovicové šišky ohlodané veverkou.

Velkou zajímavostí Kunratického lesa je **stádo muflonů**. Jejich domovem je Korsika a Sardinie, v Kunraticích byli uměle vysazeni v 60. letech minulého století. Muflon může být dlouhý až 125 a vysoký až 75 cm. Starší berani dosahují váhy 50 kg, ovce kolem 35 kg. Mufloní zvěř má na hlavě rohy, myslivecky označované jako toulce. Povrch toulců je vrubován a podle vrubů lze poznat věk muflona.

Obojživelníci

Z obojživelníků v pražských lesích žijí např. mlok skvrnitý, čolek obecný, kuňka obecná, blatnice skvrnitá, rosnička zelená, ropuchy a skokani.

Sami se můžete na jaře zhruba kolem poloviny března vydat za pozorováním žab, například ropuch obecných, k nějaké vodní nádrži. I přes klesající počty je tato žába v Praze stále běžným druhem. Ropuchy vylézají ze svých zimních úkrytů a vydávají se ke stojaté vodě, aby se v ní rozmnožily. V okolí vody jsou k vidění ropuší samičky a samečci lezoucí stejným směrem. Ve vodním prostředí ropucha začne záhy klást vajíčka v podobě šňůrky. Z vajíček se během měsíce vykulí černí pulci, kteří se zdržují v hejnech, a tak můžete pozorovat i je.

Plazi

V pražských lesích jsou k vidění 4 druhy plazů: ještěrka obecná, slepýš křehký, užovka obojková, užovka hladká.

Ptáci

Z ptáků hnízdí v Praze dokonce 127 druhů. Můžete pozorovat například sokola stěhovavého, kormorána velkého, ledňáčka říčního, skorce vodního. Nezapomeňte, že při vycházkách za sledováním ptáků se vám vyplatí používat dalekohled. Jen dalekohledem totiž spatříte všechny ptáky v dostatečné velikosti a pestrých barvách.

Do hloubi lesa, kde neruší technické zvuky, se můžete vydat pozorovat a poslouchat třeba šplhavce. Ti vydávají jednodušší zvuky než pěvci, a snadněji si je tak zapamatujete. Strakapoud velký a žluna zelená žijí i v malých lesních úsecích, za datlem černým se vypravte do hlubších lesů. Jsou to všichni velcí pestří ptáci. Strakapoud je černobíle strakatý s červeným zbarvením pod ocasem a ozývá se tvrdým „kix“, při rozčilení „gigigigi“. Žluna zelená má převážně žlutozelené zbarvení, červené temeno a zářivě žlutý kostěc. Nejčastěji volá v letu hlasitým „gly gly gly gly“. Datel, černý pták s červenou čepičkou, se ozývá „kliééé“. Kromě toho volání všichni šplhavci pravidelně bubnují - tlučou mohutným zobákem do kmenů stromů. Obhajují tak své budoucí hnízdní teritorium, lákají partnera a zároveň zjišťují přítomnost hmyzu, který dokážou z kmene vytesat. Později na jaře si vytesávají vlastní hnízdní dutinu.

Bezobratlí

Nezapomeňte ani na pozorování bezobratlých. Na jaře kvetoucí byliny lákají do lesa mnoho motýlů. Z 99 zjištěných druhů jmenujme běláška řeřichového, žlutáška čičorečkového a stále vzácnější a chráněné otakárky – ovocného a feňklového.

ÚKOLY DO LAVICE

1. Zjistěte co nejvíce podrobností a zajímavosti o životě muflona obecného a ropuchy obecné.

---

2. Zjistěte, kteří živočichové jsou v pražských lesích původní a kteří nepůvodní.

---

3. Zjistěte, kolik je v pražských lesích zookoutků a který zookoutek je nejbliž Vašemu bydlišti nebo škole.

ÚKOLY DO TERÉNU

1. Najděte a zakreslete v terénu stopy těchto živočichů: prase divoké, srnec obecný a kachna divoká. Vezměte si s sebou nějakou knihu o stopování zvěře a zkuste najít a určit i stopy dalších živočichů. U každé živočicha si poznamenejte, v jaké lokalitě jste stopy našli.

---

2. Navštivte všechny 3 zookoutky v pražských lesích – určete, v čem jsou rozdíly (počet chovaných zvířat, specializace na určité druhy zvířat, existence záchranné stanice atd.)

---

3. Navštivte nějaký pražský les, ve kterém můžete najít i rybníky – ideální je třeba Milíčovský les a zkuste do sklenice odebrat vzorek vody a najít některého z drobných vodních živočichů.

Správné odpovědi naleznete v Pražské lesy – pedagogický list.

Užitečné odkazy:

- Webový portál hlavního města Praha **ENVIS – informační servis o životním prostředí**. Rubrika Nástroje ochrany ŽP obsahuje užitečné informace o systému ochrany životního prostředí v hlavním městě.
<http://envis.praha-mesto.cz>
- WWW stránky obsahují podrobné informace o pražských lesích. V rubrice **Městské lesy** se dozvíte konkrétní informace o ochraně pražských lesů. Pozornost rovněž věnujte rubrice **Environmentální výchova**.
<http://www.lesypraha.cz/>
- Využijte českou verzi internetové encyklopedie **Wikipedie**. Do vyhledávače zadejte klíčová slova: pražské lesy, ochrana životního prostředí, národní přírodní památka, přírodní rezervace, přírodní památka, evropsky významná lokalita.
- **Milíčovský les – evropsky významná lokalita** je podrobněji popsána na [www stránkách Botany](http://botany.cz/cs/praha-milicovsky-les/), kde si můžete rovněž prohlédnout fotografie území.
<http://botany.cz/cs/praha-milicovsky-les/>
- **Milíčovským lesem, Chuchelským hájem**, vedou netradiční naučné stezky pro chytré mobily. Hlavním cílem těchto naučných stezek je zvýšit informovanost pražské veřejnosti, zejména pak mladých lidí o důležitosti a významu, přírodních, kulturních a rekreačních hodnotách vybraných pražských lesů, ale také o problémech, které jsou způsobeny jejich rekreačním využíváním.
<http://www.beetaggpaha.cz>
- Www stránky **Lesy ČR** přináší podrobné informace o lesích v ČR. Zaměřte se na rubriku Ochrana lesů a Lesy a ochrana ohrožených druhů.
<http://www.lesy.cz>

Zkuste sami najít a doplnit další zajímavé odkazy:

O projektu

Tento výukový materiál vznikl v rámci projektu Ústavu pro ekopolitiku, o.p.s. „Les je báseň, kterou píše Země pro nebe“. Jeho cílem je představit pražským dětem příměstské lesy, které jsou jediným dostupným prostředím ve městě s částečně přirozenými ekosystémy. Výukové materiály o pražských lesích včetně Listu pro pedagogy, na kterém naleznete správné odpovědi, si můžete v elektronické formě stáhnout na www.ekopolitika.cz v rubrice Publikace.

Tento projekt je realizován s finančním příspěvím Hlavního města Prahy

Ústav pro ekopolitiku, o.p.s. je nestátní nezisková organizace se sídlem v Praze. Realizuje projekty zaměřené především na ochranu životního prostředí, podporu udržitelného rozvoje na místní úrovni, právo životního prostředí, udržitelnou spotřebu a dopravu.